

Ks. FRANCISZEK DZIASEK — Poznań

WSPÓŁCZESNE WYMAGANIA W NAUCZANIU DOGMATYKI

Materiał poznawczy czerpie dogmatyk z objawienia i po obróbce systematyzacyjnej podaje go w wykładzie swoim słuchaczom. Przebieg pracy dogmatyka obejmuje trzy fazy: trzeba objawienie poprawnie ująć, trzeba je osobiście przemyśleć i wreszcie trzeba je wiernie przekazać. W pierwszym punkcie ośrodkiem jest objawienie, w drugim osobowość nauczyciela, a w trzecim sam wykład. Referat omawia współczesne postulaty i współczesne tendencje w każdym z tych trzech punktów.

Referent podkreślił konieczność szerszego i głębszego przedstawienia zagadnień metodologicznych, tzn. wstępu do teologii. Wskazał na podręczniki z tej dziedziny. Następnie omówił rozgorzały w ostatnich czasach pod wpływem filozofii egzystencjalistycznej spór na temat wewnętrznej istoty objawienia Bożego. Rejestrując pozycje krańcowe intelektualistyczną (Tuyaerts) i egzystencjalistyczno-psychologiczną (Jung, Buldmann, Cullmann, Barth), oraz pośrednią (Guardini, Köster, ks. Michalski) bliżej rozpatrzył interpretacje personalistyczne, których głównymi rzecznikami są: Jean Mouroux i August Brunner.

Tłumaczenie personalistyczne widzi w objawieniu konfrontację Osoby Boga Objawiającego z osobą człowieka. W objawieniu Bóg przemawia do człowieka, przy czym akcent jego położony nie tyle na słowo: „przemawia“, ile na określenie: „Bóg“.

Odpowiedzią człowieka na objawienie Boga jest akt wiary. Ale wiara to akt wybitnie personalistyczny wydobywający się z głębin człowieczeństwa. Akt wiary jest oddaniem się osoby stworzonej Osobie Samoistnej i dlatego jest on poznaniem zrodzonym z miłości (Mouroux).

Brunner zaś pokazuje jak wiara jest pierwotnym i dogłębnym sposobem poznania zmierzającym do całkowitego ujęcia osobowości. Na wewnętrzny teren osoby wejść możemy jedynie wówczas, gdy ona sama wychodzi nam na spotkanie, tzn. gdy się nam „objawia“. Myśli i osobowość drugiego poznajemy przecież tylko za pośrednictwem znaków, słów, które są nosicielami osobowych treści. Dopiero na płaszczyźnie słowa tworzy się wspólnota atmosfery życiowej między osobami.

Tłumaczenie personalistyczne objawienia jest piękne i cenne, choć wymaga niewątpliwie dalszego rozpracowania.

Referat poruszył też zagadnienie tzw. „nowej teologii“ i ostateczny rezultat dyskusji na ten temat oraz stosunek doktryny chrześcijańskiej do problemu wielkich kultur narodowych.

W drugiej części referatu naświetlona została osobowość dogmatyka i to na tle struktury osobowości nauczyciela w ogóle oraz w oparciu o personalistyczny charakter katechezy chrześcijańskiej. Osobiste piękno wykładu zilustrowane zostało kontrastowymi przykładami św. Augustyna i św. Tomasza.

Trzecia część referatu zawierała roztrząsania na temat metody wykładu dogmatycznego. Mówiła o niebezpieczeństwach współczesnej teologii, wskazywanych przez Schmausa, jej niedomogów według K. Rahnera, o nowym kształtowaniu (Schmaus, Stolz, Chiesa) i rozłożeniu materiału (K. Rahner, Flick). Wskazywała na ducha współczesnej teologii: uniwersalistycznego — w zagadnieniach dotyczących ludzkości (konfrontacja z innymi religiami świata Riedmanna), ekumenicznego — w obrębie chrześcijaństwa, antropologicznego (biologia, poligenizm, ewolucjonizm, psychologia Chrystusa, mariologia, zbawienie dzieci nieochrzczonych).

W zakończeniu referent wskazał na pomoc, jaką przynoszą dogmatykowi encykliki papieskie przy czerpaniu materiału z objawienia (Pius XII, *Humani generis*, 12 III 1950) oraz przekazywaniu go słuchaczom (Benedykt XV, *Humani generis*, 15 VI 1917).